

LA
ACADEMIA CATALANA

E llegeix en lo darrer número de nostre estimat colega *Lo Gay Saber*, un article de alta importancia pera l' esdevenidor de nostra literatura, en lo qual s' aboga per la fundació d' una Academia Catalana, destinada primordialment á la publicació d' un complet Diccionari, y á la formació d' una Gramática que respongan al actual estat y al grau de desenrotllament que ha adquirit la llengua catalana.

Proposa l' anónim autor del article, de que s' ha fet també eco una publicació tant reputada com lo *Diari de Barcelona*, que partesca l' iniciativa del Consistori dels Jochs Florals, y que 's constitueca l' Academia sobre la base d' entrarhi los mestres en gay saber y los prosistas qu' hajan obtingut premi en dita institució.

No solsament nos sembla també á nosaltres aquest lo mellor camí, si que devém manifestar que ab ell han pensat casi tots los que en conversas particulars han tractat de la conveniencia de la fundació de l' Academia, y fins lo Consistori presidit pel Sr. Ros de Olano creyém tenia l' intent de convocar junta general d' adjunts pera resoldre alguna cosa sobre 'l particular, com ja ho iniciá lo Sr. Serraclara en la darrera sessió que, en representació d' aquell Consistori, presidí.

Com se vulla, no podém menys d' unir nostra veu á la dels periódichs citats, puix creyém arribada l' hora de que las modernas lletras catalanas conten ab un Cos, que 'n podriam dir oficial, que vinga á donarli l' element que li falta y que tenen totas las verdaderas literaturas.

Aixó demanan ahora la veu unánime de tots los catalanistas, en especial del jovent qu' entra en nostre camp sens cap afiliació á escola literaria determinada, y la dels doctes extrangers que ab tanta preferencia venen ocupantse de nostras publicacions. Los primers se troban avuy en dia al comensar á estudiar las formas gramaticals peculiars de la llengua, sense una obra que, ab autoritat sufficient per la importancia del centre d' ahont dimane, li indique fixament lo camí que deu seguir entremitj de la confusió de sistemas que en la práctica s' observan entre 'ls escriptors; y aixó fa que alguns se retreguen de trelladar al paper sas impresions per temor de no expressarlas bé, perdent aixís tal volta per sempre més un talent que hauria fet honor á las lletras. Res dirém de l' importancia que fora casa pendrian aquestas, si á las personas eruditas y amants d' ellas poguésem presentarlos una gramática y un diccionari, fruyt dels treballs d' una Corporació que representés las forsas vivas del catalanisme; obras qu' ensemps servirian com eloqüent contestació als qui negan sa importancia á la llengua, precisament per la varietat de sas manifestacions escrites.

No deixém de veure que podrá oposarse á la necessitat que tractém de demostrar, lo possehir ja algunas gra-

máticas y dictionaris molt recomanables, mes deu tenirse en compte que á més de contar bastant llarga fetxa y ser anteriors á la formació de las duas tendencias qu' avuy privan en lo camp de las lletras, las que per sa mateixa contradicció han contribuít á la depuració de la llengua, no reuneixen l' assentiment d' una Corporació ó agrupació important que vinga á ser lo centre d' ahont partisca l' iniciativa de la unitat práctica del catalá literari en las diferentas encontradas en que 's parla nostra llengua.

La literatura provensal nos dona un exemple de la conveniencia de estudiar y fixar l' idioma, ab la tendencia que manifestan molts de sos escriptors per los estudis filològichs y ab la publicació qu' ara mateix va á fer l' eminent Mistral de son gran Diccioniari provençal-francés. No hi há dubte que l' autoritat y l' aureola que rodeja lo nom del autor de *Mireya*, farán que s' impose generalment aquell Diccioniari, com s' ha imposat lo sistema gramatical usat en las obras del célebre autor; mes á Catalunya no podém esperar, dat nostre especial caràcter en que domina tant l' individualisme, que l' obra d' un sol home, per triada qu' ella sia, se veja acceptada per la majoria dels escriptors catalans com á norma práctica, encara que puga serho com á obra de consulta. De aquí la necessitat de la Academia Catalana, camp neutral ahont si 's permeten exposar totas las ideas y las teorías de las diferentas agrupacions, també 's fassen tots sos individuos l' íntim propósit' d' acatar las decisions producte de la rahoñada discussió, únich medi d' arribar á un resultat práctic.

Sabém per experiencia que en totas las qüestions lo més difícil es comensarlas bé y degudament. La trascendencia de la creació de la Academia Catalana requereix l' iniciativa d' una Corporació que tinga verdadera importancia, y cap altra més designada que 'l Consistori dels Jochs Florals, qui per altra part té, segons los Estatuts, com á principal objecte lo conreu de la llengua, y per lo tant sa fixació literaria.

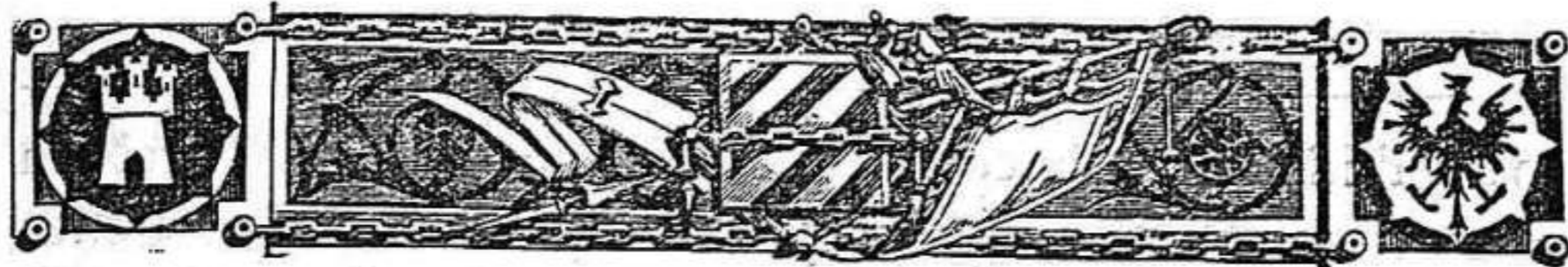
Respecte á l' oportunitat de portar avant aquesta idea en l' ocasió present, dirém solsament que quan una literatura, després d' haver passat per lo período de proba dels primers anys de son despertament, arriba á dominar ab la eloqüencia dels fets que proban sa vitalitat las desconfiansas dels uns y l' hostilitat dels altres; quan lo cercle de sos cultivadors s' exten, no ja á totas las comarcas que parlan aquest idioma sí que traspassa 'ls grans mars y arriba fins á las remotas provincias de la Nació, y á las ciutats més importants del extranger ahont hi há colonias de catalans; quan las obras que produheix son estimadas dintre y fora del país, y reconeguda sa escola poética en vias d' un veritable progrés y fins posada en més alt lloch qu' altres contemporáneas molt importants, i es arribat lo dia de dotarla de la Academia encarregada de fixar en las obras capdals de tota llengua, la Gramática y 'l Diccionari, sa fesomía y son modo de ser especial.

Barcelona, Abril 1878.

***

i Vejas en la secció de *Novas* la referent á la discussió tinguda en l' Ateneo de Valencia.

CATALANISME

EN un dels diaris més llegits d' Espanya, en un dels diaris en que havém vist, cuasi sempre, tractades ab mesura, serenitat y coneixement, les mes ardues qüestions tant científiques com polítiques y literaries; hi havém llegit una carta que tractant de la crisis terrible perquè passa Catalunya, s' hi nota un desig de rebaixar nostra terra, un afany de posar enfront nostra totes les demás provincies d' Espanya, un sentit amagat per fer que 'l Govern nacional desatenga las reclamacions dels comissionats de Catalunya, que de bó de bó la cara 'ns ha caygut á trossos de vergonya al véurerla firmada en nostra ciutat.

No pot ser catalá qui ha escrit aquella correspondencia dirigida á *El Imparcial*; per forsa deu esser foraster (per no dir una altra paraula); y com no podém entendre que un hoste parle tant mal de la casa ahont viu; y com no podém entendre que un testimoni de vista diga y sustente que no es pas veritat lo que dihuen los comissionats de Catalunya que sucseheix aquí; nos ha vingut al pensa-

ment l' idea de si la correspondencia fetxada á Barcelona es escrita á Madrid mateix y obehint á una d' aquelles corrents de la política raquítica y menuda, á que hi som tant aficionats y que 'ns porta á un rebaixament de caràcter semblant al del baix imperi.

Creuem nosaltres que la qüestió no passaria mes endavant y que la correspondencia aquesta hauria estada per la nostra crissis com una verola borda; creuem que á Madrid y per tota la Espanya s' hauria donat lo despreci consegüent á tant miserable insult; y per ço haviam feta resolució de callar. Mes ara, al veure tornar desenganyades les comissions; al veure que solsament mots d' esperansa havian pogut arreplegar dels qui poden arreglar ó mîg arreglar l' assumpto; al saber que á Madrid s' ha aixecat un *tole tole* contra tot lo catalá y lo que de Catalunya vinga; nos havém recordat una altra vegada del sentit amagat d' aquella correspondencia; havém vist que habia tret brotada la llevor per ella sembrada; y venim en esta revista, á rebatre tant alt com se puga, l' estigma que volan fer caure sobre el Catalanisme.

Segons lo corresponsal, pe 'l catalanisme s' han desateses l' equitat y la justicia en los propósitos de la junta celebrada pe 'ls representants de Catalunya; pe 'l Catalanisme s' ha desoit lo consell just que se 'ls donava per un concurrent y pe 'l Catalanisme s' han ferit los sentiments dels demás pobles de la Espanya. ¿Qué enten per Catalanisme lo Sr. corresponsal? ¿qué será aixó que té tants entussiastes y cegos defensors y tan mal pot produir y produeix ja al seu anunciat, fins á desoir la veu de la justicia?

Aixó nos recorda que en aquells dies de tristesa per Barcelona y per tota l' Espanya quan la soldadesca corria sensa aturador per la Rambla de nostra ciutat, un senyor derrera 'ls vidres d' un balcó digué senyalantlos al punt d' haber cridat viva la federal, «Esto, señores, son los Juegos Florales.» ¿Es ab aquest sentit que aplica el Catalanisme en tant práctica y material qüestió?

No sembla sino que la gelosía sia 'l sentiment que mes domine en contra nostra en tota Espanya; ¿y pot ser hi ha rahó perquè aixis sia? Vejas: Barcelona es la ciutat mes cosmopolita d' Espanya, á ningú se pregunta al arri-varhi á hont vé y hont vá si es foraster ó estranger; lo únich que 's pregunta si 's ve per treballar; y aixís ab la barreja d' estrangers y de fills del pays; ab lo núcleo de catalans y no catalans s' ha format l' empori industrial que nos adorna. Avuy al demanar socors per la crisis ¿se demana pels catalans? no; se demana pels interessos creats en terra catalana que desde 'l moment que s' han plantat en ella, molts d' ells venint de lluny, senyal que la creyan bona. Y no es aixó tot sol; Catalunya ¿ha impedit á les provincies que com ella 's troban que cridaran socors? no; pel contrari ha treballat plegat ab comisions de altres provincies; y mes encara ¿ha impedit may Catalunya que 'l govern donás socors á altres provincies quan l' han demanat? ¿S' ha mostrat gelosa y ha retret á cap provincia son Valencianisme, ó Andalusisme ó Galleguisme, etc... quan s' ha socorregut una ó part de aquestes provincies?

Y ja que de retrets parlam, un n' hi ha en la tants cops mentada correspondencia, que ab tal art es posada pera ferne un argument de taula de café, que es, pot dirse, lo puntal mes fort pera la demostració de que Catalunya es completament egoista y desagrahida, á la nacionalitat espanyola. Nos referim al *deute* de vint mil homens per diferentes quintas en la passada guerra civil, tirada á la cara dels catalans com una infamia feta á les llibertats y á la Patria. Los fets respondrán mellor que no pas nosaltres; respecte dels sacrificis fets per Catalunya per heure les llibertats parlen los estats de siti continuos que ha soferts; respecte de son amor á la patria espanyola parlen les legions de voluntaris tan al Africa com á América. ¿Quina altre provincia ha fet tant? ¿per qué no retraure á cap mes los soldats que *deu* al govern?

Tomba de catalans ne dihuen la gent del poble, ab son

fantasiós llenguatge, de la Illa de Cuba y 'ls tres complerts batallons de voluntaris formats per la Diputació provincial de Barcelona ho han deixat mes acreditat encara; mes ¡ay! que potser aixó es també un dels defectes del Catalanisme.

Lo Catalanisme! Lo papo, la fantasma que de ponent vehuen sortir á llevant; tot es ombra á son entorn y fins pera pronunciar la paraula se te d' afectar la veu y la expressió fins á posarse serio completament, arrugant lo front, contrayent les cejes y aixamplant los forats del nas com un llebrer que sent fador de cassa. ¡Lo Catalanisme! Lo misteri pahorós, font de les rancunies, de les gelosies, de les envejes de qui may ¡grat sia á Deu! nos ha tingut com de la familia. ¡Lo Catalanisme! Nuvolada eterna, fixa en lo cel, may mes seré d' ensá del segle XV, de les Espanyas. ¡Oh fantasma! ¡oh misteri! ¡oh nuvolada!!

Lo Catalanisme es l' idea exacta de lo que habem estat y de lo que som; la manifestació de una virilitat poderosa que en los segles no ha minorat y que 'ls Cesars no han pogut prostituir, la veu retentidora de un renaixement capás d' enorgullir un' altre nació que no fos Espanya; l' armonía de tots los cors que en catalá sentan de tots los caps que en catalá pensan y de totes les llengues que en catalá parlan.

La llengua! L' arbre centenari ombreja encara ab espessíssima brancada lo brancal de la masía; y no es pas de ponent que ha de venir la turbonada engendradora del llamp que ha d' esberlarlo; ¡prou n' ha sofertas y resistidas! ¡prou n' hi ha d' escritas de glorioses diades en sa nuosa soca.

Cada jorn que l' hora sia per Catalunya, y ja per una crisis espantable com avuy ja per un' altre idea altíssimament moral se parle ab lo valent esperit perque tant se 'ns moteja, sia enhorabona y serem al costat del qui mes alt y forta veu enrahoni. Catalanisme vol dir lo mes sant per Catalunya; vol dir la vida, vol dir la familia, vol dir la PATRIA!

ISIDRO REVENTÓS.

NOTAS SOBRE L' ORÍGEN

Y FORMACIÓ

DE LAS MUNICIPALITATS

UNA de las principals causas que han contribuit á formar las nacionalitats llatinas, una de las que mes las han caracterisat y distingit, es sens dupte la municipalitat. Aquesta comensá á principis de la Edat mitja, y podem afirmar que en Espanya. Lo municipi romá te alguns punts de contacte ab la municipalitat de que tractém, però no es la mateixa, ni nasqué per las mateixas causas, ni sisquera li doná orígen. La municipalitat nostra prengué algunas semblansas del municipi romá, quan ja estava formada, es á dir va buscar una pauta pera modificar sa constitució però no pera constituirse. L' origen y 'l tipo especial de la municipalitat hem de buscarlo, y l' hi trobarém, en la Reconquista. Si la municipalitat hagués nascut del municipi romá, serían iguals ó quan menys molt semblants sas formas en totas las nacions europeas, que al comensament de l' Edat mitja se barrejaren ab los despulls de Roma, de la qual ne prengueren molts costums y lleys; y res mes distint que las condicions del sistema comunal del Nort y las del Mitj-dia d' Europa. Axó pro-

va també que allí hont no concorreguéren las circumstancies que á Espanya, no hi nasqué, no hi pogué naixer la municipalitat. Lo feudalisme, la monarquía y la teocracia s' hi oposavan; en Espanya la forsa dels acontexements se va fer superior als tres grans poders.

Mor en Espanya la monarquía goda, per efecte de l' invasió sarrahina, y s' originan immediatament las municipalitats. Es inútil que las volgám buscar avans, com alguns y fins notables escriptors intentan; los antichs concells de Toledo res tenen que véure ab las municipalitats, nova forma que naturalment pren la nacionalitat espanyola pera desenrotllarse. Los citats concells no son mes que concilis mes ó menys disfressats. La societat espanyola va naixer á petites collas, es á dir, federativament, y d' aquí la diversitat entre provincias y fins entre comarcas de provincias, que encara conserva. Es cert que un principi d' unitat domina en aquexa varietat, y la forma principal de tal unitat es lo gran sentiment d' independència que á tots los espanyols anima, es á dir, lo aplegarse pera defendre's; però los segles no han pogut esborrar los vivents recorts del sistema comunal y las senyals que aquest deixá; y si bé las provincias espanyolas tendeixen naturalment á unir-se en temps de guerra, tendeixen naturalment á separarse en temps de pau y á progressar cada una ab sos propis elements.

Los espanyols hagueren de reconquistar la terra molt penosament y á poch á poch; las fronteras cristianas anavan avansant, però ¡á quantas investidas estaban subjectas! La defensa y l' atach devian organisarse sobre 'l camp de batalla, y no podian esperarse ordes ni ausilis de la capital; era precisa donchs la disgregació; era necessari fomentarla, y per aixó los mateixos reys la fomentavan, ab concessió dels *furs* y d' otras ventatjas que compensavan las penalitats dels braus que vivian en las fronteras. Si 'ls reys no haguessin apoyat y promugut la creació de las municipalitats, no hi hauria hagut homes que s' haguessen resignat á viure en la terra vehina á la dels alarbs, y 'l cristianisme no hauria vensut al mahometisme. Per aixó 'ls esti-

·muls concedits en los Furs y las Cartas poblas foren grans, y quedá millorada y quasi abolida la trista sort dels ser-vos, dels adscriticis, dels colonos forsosos y dels demás pobres subjectes á la autoritat dels senyors y dels abats. Lo castell y 'l monestir decayguéren, y la *vila*, lo poble va comensar á guaytar entr' ells. Per axó també lo feuda-lisme no va arrelar gayre en Espanya, y si alguna mostra n' hi hagué fou molt modificada. De manera que 'l poble espanyol degué á la guerra de la Reconquesta una llivertat de que no disfrutavan tots los demás pobles d' Europa. Los municipis fronterissos, de las *extremaduras*, com llavors ne deyan, foren grans llocs d' aculliment y de salvaguardia. Lo que calia era que hi acudís gent, y allí hi anavan los criminals y 'ls desdixats que abandonavan á llurs intractables senyors. ¿Qué resultá d' axó? que 'ls senyors pera conservar llurs vassalls se vejeren obligats á donar las mateixas llivertats y privilegis que concedian los reys. Y tan cert es tot axó, que las municipalitats anavan perdent son carácter especial, las franquicias y sa inmu-nitat, á mida que eran mes al interior del país; porque quant mes lluny de las fronteras, lo perill minvava, y no calian tants estímuls pera que 'ls homes hi visquessin.

La época de alta preponderancia pera las municipalitats fou en los segles x, xi, xii y xiii. Los furs arrivaren á ser numerosíssims, y la llivertat era l' ànima de las *Cartas poblas*, legislacions especials que cada municipi tenia. No solsament per conveniencia dels habitants de cada muni-cipi, eran distints los costums, las lleys y la fesomia d' aquet, sino que ho eran també per necessitat. Las comu-nicacions entre una comarca y altra eran difícilíssimas, per no dir impossibles, y d' aquí que cada poble constituís una especie d' estat independent. Coincidian, no obstant, aquellas legislacions parcials en los punts relatius al in-terés general, y s' amotllavan en tot lo demás á las exigen-cias y necessitats especials de cada comarca. Llavors se formaren las renomadas *germandats*, juntas que en ca-da municipi vetllavan per la conservació dels furs, drets, llivertats y franquicias, perseguian als malsfactors, tenian

compte que 'ls magistrats no 's propassessin en sa autoritat, que cap senyor, prelat, ni 'l mateix rey atentassen contra 'l ciudadá, y que no s' imposés cap contribució que per la germandat no fos acordada.

La organisació de las germandats fou per elecció anual. La meytat de las personas que la constituian era rellevada cad' any, y al any següent, l' altra meytat, de manera que una mateixa persona desempenyava dos anys lo mateix càrrech. Podian ésser electors y elegits tots los vehins que tenian casa oberta, y pochs mesos, no sé quants, de residencia. Los arcaldes eran los caps de la municipalitat; los acompanyavan en la germandat alguns regidors ó jurats (tants segons lo número de població) que 's cuydavan de lo administratiu. De lo judicial n' estavan encarregats únicament los arcaldes. En lo administratiu hi anava comprés lo repart d' impósits, la formació de tropas, los bens comunals, etc. Quan las municipalitats decayguéren, precisament perquè la guerra perdé sa forsa, los reys influiren en aquellas y ordenáren que alguns càrrechs fossen perpetuos. Lo favoritisme comensá á mostrarse, y 'ls mes forts ó 'ls mes rics eran nombrats en lloch dels mes justos y 'ls mes savis. A mida que 'ls reys necessitavan menys á las municipalitats, las hi tinguéren menys consideracions, y 'l monarca, d' amich qu' era se torná enemich. Las relacions entre 'l poble y 'l rey s' anaren fent mes tivas, y comensá la lluyta sorda de las comunitats, que després esclatá en terrible guerra.

Las municipalitats anaren perdent son carácter especial, y l' autonomia de cada una d' ellas se confongué, á l' ombra del trono, en las generals constitucions políticas, socials y religiosas. Però si la unitat, si la descentralisació havia engrandit y llivertat á Espanya, la unitat mal compresa—apesar de estar acabada la guerra contra 'ls moros, y de l' or que 'ns venia continuament d' América—va empobrir á Espanya, la va reduhir en pochs anys á quatre millons d' habitants, y la va convertir en un cau de preocupacions que la consumian y la matavan.

J. MARTÍ FOLGUERA.

EXPOSICIÓ DE PINTURAS

Á MADRID

IV

EN la secció de retratos y de paissatge, es en la que ab mes lluiment s' han presentat los artistas catalans; en ellas se pot dir que no tenen rivals, y ab pena sostenen la competencia algun qu' altre pintor de las demás provincias.

En retratos, los que sobressurten per son mérit d' entre los que s' han presentat, son lo del Sr. Masriera (don Francisco) y lo del Sr. Nin.

En lo primer, y sense referirnos á la fascinació de la seva posa, la figura 's presenta ab una naturalitat y desembrás que atrau y agrada desseguida. Algunas incorreccions de dibuix tenen las mans y en la cara potser hi mancan certas delicadesas de tons que ab tan atrevida profusió y acert ha sembrat lo Sr. Masriera en lo mateix quadro; sobretot en los accessoris, dona complerta mostra de que es un pintor de distinció y finura notabilíssimas.

Aquest retrató crida extraordinariament l' atenció en lo

present certámen; y lo Sr. Masriera ha obtingut per ell y per sa *Esclava*, premi y aplausos del Jurat, y també una envejable reputació d' artista.

Lo Sr. Nin y Tudó, ab lo retrato de *Don Pedro Avial despres de mort*, se vindica completament dels pecats artístichs que pogué fer en son quadro *La mort d' Ofelia*. Aqueix retrato pot dirse sense exagerar que 's fet ab ma de mestre, y, no se sab que admirar més, si la veritat del color ó la perfecció ab que ha sapigut posar á la tela la espressió que la mort deixá en lo rostre del malaguanyat escriptor Avial.

Lo Sr. Urgell, que sempre logra impresionar al espectador ab la poética tristesa que imprimeix als seus paisatges, presenta en aquesta exposició un cementiri ple de veritat y melancólich com los versos que potser l' inspiraren: *Dios mio que soños se quedan los muertos*.

Lo sol que 's pon al lluny darrera las parets d' un cementiri; unas rengleras de ninxos trancadas per un reixat; lo terreno herm; y entre la brossa mitx amagada alguna creu, y xiprés sols y aislats, bastan al Sr. Urgell per fer abismar la imaginació en lo pahorós misteri de la mort. En aquest quadro hi ha un sentiment de repós y grandiositat admirables, y respon perfectament al objecte que deu tenir una obra d' art, pues no sols retrata ab pasmosa exactitut la naturalesa, sino que també anant al fi que 's proposa, ab lo secret que 'l verdader talent posseheix, con mou al espectador ab llágrimas de tristesa ó l' aterrorisa ab aquella freda soletat.

Orillas del Wahl, es un preciós paissatge del Sr. Morera. Copia una vora de riu: al mitx de las aguas transparents y sossegadas hi ha una barqueta inmóvil; al fons s' hi veu una arbreda; lo cel es armoniós y acertadament comprés. Lo molt ben pintat qu' está com á conjunt, y la exactitut dels detalls, fan d' aquest quadro un modelo de paissatges.

Altres dos ne presenta lo Sr Morera, potser no tant notables com el primer, mes que per aixó s' hi veu la ma

experta d' un artista que sériament se preocupa de sorprendre la veritat y ficarla á la tela sens artifici ni enganys.

Ab un gran quadro ha desenvolupat lo Sr. Rabadá un paissatge, que sa composició á nosaltres nos sembla que no més donava lloch per un quadret de dos pams. L' artista massa generós ha pintat una grossa atsavara y un grupo d' arbres que lo vent los inclina; tan reduits motius de composició 's pot dir que 's perden en la grandiositat de la tela en qu' están pintats. Lo colorit á mes d' esser fals es de tons confosos y aplomats.

Lo quadro del Sr. Rabadá qu' en la passada exposició va esser premiat, te qualitats de color especialíssimas, y verdaderament nos pareix molt millor que 'l á qui acabém de referirns.

Encanta aixís que s' hi posa la vista lo quadro del senyor Masriera, *Estanque de Rubió*.—*Llevaneras*, d' hermos y rich color fet ab molta sencillés. Es un estany rodejat d' altas pollancras que 's reflectan en sas aigües; lo vent de la tardor va despullantlas de sas fullas que somoguentse á la punta dels branquillons, se 'n desprenen y grogas y assecadas, al caure, tot just arrugan aquella aigua llisa y transparent. Aquesta es la composició d' aqueix quadro tan rich d' armonía y de veritat.

Lo Sr. Ferriz presenta en los seus paissatges la naturalesa del modo que solen véurela alguns poetas; los seus quadros son més bonichs que la mateixa veritat, y son pinsell delicadíssim tot ho hermojeja.

Entre 'ls paissatges mes notables de la exposició debém senyalar los del Sr. Vayreda, titolats: *El Invierno* y *El Verano*. Lo primer, sobretot, denota en son autor un cop d' ull certer, y una gran facilitat en traspasar lo que veu á la tela; en l' altre quadro hi ha alguna *monotonía*, y las distancias no resultan graduadas. La manera *vaga* de pintar del Sr. Vayreda que tan bons resultats li produeix en los fons, fa que los primers termes d' aquest quadro siguin poch precisats.

-Lo Sr. Alfaro, ben diferent del Sr. Vayreda, pinta lo paissatge ab tanta precisió y posa tants detalls, y sobretot los coloreix ab tons tan bonichs, que més que la copia de la naturalesa real, semblan paissos somiats d' un mon més perfecte.

Lo Sr. Haes exposa un paissatge ahont en conjunt s' hi notan las grans qualitats d' aquest mestre, y que han fet célebre lo seu nom: veritat, poesia, armonía en lo total y exactitut en los detalls.

Lo Sr. Urgellés no ha correspost tan com se creya á las esperansas que havia fet naixer per sa reputació y per los quadros presentats en anteriors certámens. En los que exposa, encara que tinguin bonas qualitats (que artistas com lo Sr. Urgellés en alguna cosa 's distingeixen sempre) lo color en general es convencional y demostrá que no ha buscat, com en altres ocasions, la veritat en las puras fons que solia. Además, nos sembla que los adornos del march ab aquellas fullas de plátano pintadas de vert y or no son de un gust massa refinat.

Lo quadro del Sr. Torrecassana te bona impressió del natural si be es fet ab cert descuit; ab tot l' artista conseguix que 's miri ab agrado aquest racó de mon que ha pintat.

Lo Sr. Benavent exposa una marina en la que no hi mancan qualitats, mes en la que 's trova á faltar la veritat del natural.

Los paissatjes del Sr. Sanchez Perier tenen notables bellesas y 's distingeixen per una execució minuciosa que sens dupte 'ls perjudica, ja que no es fácil apreciar aquellas bellesas sens una pacientíssima atenció.

Lo Sr. Lhardy ha presentat un quadro que titula: *Los Pirineos*, despullat de tot artifici y en lo que son autor ha sapigut posarhi un raig de veritat y poesia.

ANTONI VILANOVA.

Madrid Febrer de 1878.

LA NOVELA

LA NOVELA EN LO RENAIXEMENT.

CONTINUACIÓ DEL ART. III. (1)

Nou caràcter, nova vida pren lo renaixement al ser lo segle XV quan nous bárbaros trossejan l' Imperi d' Orient, quan Constantinopla es saquejada y sos sabis s'espargeixen per l' Europa portant sobre sí no las ossadas de sos passats com l' americá salvatge que abandona sas terras, sino las ciencias y arts antigas quals reëorts dormits estavan.

Lo Renaixement artístich y literari ho invadeix tot, enjoyantse ab lo prestigi de la novetat, domina 'l camp de la ciencia, de la literatura y del art. D' aquella hora en avant las literaturas sofreixen un trontoll, se las desvia de son camí al mateix temps que las arts perdan son original caràcter. Los pobles en lloch d' avansar per la via gloriosa que emprengueren, se deturan y adoració donan á tot lo que ve de Grecia y de Roma. Molts poetas no cantan ja com solian, no son lo rossinyol que refila sos no apresos cants, sino l' aucell que no xiula mes que lo

(1) Vegis lo núm. 12 del any passat.

que li han ensenyat. Era ja afogada la valenta veu dels trovadors, se perdia aquell esperit caballeresch que de purat era rica font de poesia, y sols lo sostenen ab gloria 'ls dramatichs de Castella y 'ls epichs italians; la poesia deixa de ser lo grandios Bosch verge y passa á ser lo conreat jardí en lo que 's veu lo trevall y s'hi admiran l'art y una mes ó menys felis imitació.

Al comensar l' época moderna encare ab recansa, nostre vista girém cap á l' Edat mitjana; aquella barreja d' oposats sentiments nostre cor captiva y 'ns encisa aquella poesia grandiosa que brota per tot y s' alsa en mitj del camp de la literatura com l' airosa catedral gòtica s' alsa en mitg del camp de las arts. No podem capir lo que haguera pogut lo geni de Miquel Angel nascut en aquella época, lo geni d' un Miquel Angel fill de l' inspiració y no d' una imitació mes ó menys servil. Lo renaixement ho tira tot á perdre, si be que molta cosa era ja perduda; al front de la catedral gòtica, que encar no estava acabada, s' hi amarran groixudas y pesadas columnas, se la carrega de llargas cornisas, bonas per un edifici romá, se l' omple de finestrals que dirian molt bé en un palau pero no en un temple. No pochs fronts grechs y romans se posaren també devant del temple de la literatura, podrán ser hermosos, es veritat, pero ¡ho eran tant aquells á qui venian á sustituir! Lo Renaixement era necessari en las ciencias, fou un capritxo en las arts, pero d' efectes desastrosos. Ell es l' imitació, la mort de l' originalitat y á voltas lleva las alas al geni.

Novela pastoral. No podém creure nosaltres ab lo crítich Albert Lista que la aparició de la poesia—y per lo mateix de la novela pastoral—sigui degut á la causa á que ho atribueix, y que iguals causas la produhissen en l' antigua Grecia, en la Roma imperial y en l' Italia, l' Espanya y la Fransa modernas. Es veritat que en mitg de las escenas d' una cultura que 's va apartant més y més, no direm del estat natural del home, sino de la primitiva manera de viure, sempre torna la vista á aquestos temps.

Be nos ho mostran Teócrito, be 'ns ho mostra Virgili que en mitg de l'enlluernadora civilisació romana alsa sa vista cansada y vol cantar la naturalesa, y com en aquesta s'hi necessita l'home, busca'l poeta romá al home del camp, al home de vida sencilla y de puras costums: pero eixos poetas son originals, especialment lo primer, y 'ls que venen en lo temps que marca la transició entre la Edat mitjana y la moderna sols fan que imitar y aixó succeheix en Italia, Fransa, Espanya y Portugal.

No devem pas cercar l'origen de la novela pastoral en las costums de l' época, que distavan molt y molt de ser afins ab las que en tals novelas se descriuhen sino que 'l trovarém en lo nou camí que 'ls erudits prengueren, y en las novas tendencias que l'art y las literaturas mostraren.

La novela pastoral verament es filla de l'égloga. Aquesta tenia en un principi suma senzillesa y no

Conoce ni mas ansias ni mas duelos
Que el desden y los celos. (1)

Ve 'l Renaixement y al imitar los antichs los uns los segueixen petjada per petjada, com veyem en las felicissimas imitacions de Garcilaso de la Vega, mentres que altres aixamplan mes y mes la acció de l'égloga, fins á convertir las en tragi-comedias pastorals, com nos ho mostran en Tasso ab sa «Aminta» y 'n Guarini ab «Lo pastor Fido». Al mateix temps altres extengueren encara mes aquella acció; no parlant sols los pastors, sino que l'autor hi encabeix moltes descripcions, lo vers hi fa un paper secundari, mentres que la prosa hi fa 'l principal. Italia marxava al devant del Renaixement y donava en eixa part la lley á las altres nacions, que ab ellas se posavan en comunicació per las guerras continuadas que sostenian. Lo gust italiá passa á nostra patria, y 'l Barcelonés Boscá y 'n Garcilaso de la Vega á despit d'alguns poetas castellans, introduhiren en Espanya no sols lo gust italiá sino

(1) Martinez de la Rosa, poética.

també la forma, y ab ells l'imitació dels antichs clássichs. La prosa no 's quedá enrera: un vuit quedava eu la novela y devia omplirse, y era natural que s' omplis segons lo gust dominant.

Ja de temps los savis tenian arreconada la novela caballeresca, que queya en desus desacreditada completament; llavors giraren la vista cap un nou camp, y 'l primer que se 'ls oferí fou lo de la renaixensa, y á la nova escola s' afillaren; llavors sucsehí lo que ja temía la neboda del *últim dels andantes*; los Quijotes se feren pastors,¹ d' una exageració se caigué en l' altre.

Italia y Portugal nos ne daren la mostra; com ho veyem ab lo napolitá Zanazzarro, y 'l portugués Vasco de Lobeira y després en Jordi de Montemayor, qui segons Cervantes fou lo primer d' introduhirla en nostra Patria.² No li mancaren imitadors, com en Gil Polo ab sa «Diana Enamorada», Lope de Vega, Cervantes y altres que no hem d' anomenar perque no es nostre propósit fer una bibliografía.

Si quant en Albert Lista, per lilegitimar l' origen y explicar las causas de l' aparició de la poesia pastoral, nos díu que jamay se descriu lo que s' está veyent, convenim en que te molta rahó: no podém emperó dirho aixís en la novela; aquesta naix de las costums, viu de las costums y mor ab ellas, y si ab ellas no está en consonancia mor com l' arbre faltat de sava, ó com la planta posada en climas que no son los seus, y per eixas causas morí la novela pastoral. Si mirém la Diana d' en Gil Polo veurém que se 'ns parla de fets del sigle XVI, però á no dirho ningú ho endevinaría, ni una paraula que indiqui que la Religió católica era la d' aquells temps, sinó que se 'ns emportan á las épocas de mes paganisme, com nos ho mostra 'l temple de la casta Diana y altres exemples que podriam citar referents á las costums.

¹ No sería mucho que habiendo sanado mi señor tío de la enfermedad caballeresca, leyendo estos (versos pastorales) se le antojase el hacerse pastor y andarse por los prados cantando y tañendo. (Quijote, VI).

² Desele la honra de ser el primero de semejantes libros. (Quijote, VI I.^a parte).

Altres causes contribuïren a sa decadència. Eix gènere de novel·la es lo més afí a la poesia, aquell en que s'hi idealitza més y sol ser una bonica mostra del gènere descriptiu; la naturalesa se retrata allà ab sas hermosas escenas, pero es molt difícil lo contréu de tals novel·las. Per una part es molt esposada a caure en lo vulgar, en lo trivial, en lo tosc, y encare mes perillós de faltar a la naturalitat. Aqueix era un dels esculls ab que devían ensopegar, y confessém que en evitarlos no molt acertats anaren nostres novel·listas. Ja parlant de sa Diana 'n Gil Polo diu que eran *tales sus agudezas que parecian salidas de la misma corte*; y verdaderament es aixís, perque si es molt apropiat lo que li fa dir quan explica que ab molta facilitat endevinava los enigmas y endevinallas dels pastors; no ho es gens ni mica quan la fa parlar com un philosoph sobre l' amor. En Cervantes, que ja s'acomodava mes a las costums de l' época, s'escusa de *haber encabido rahons de filosofía entre algunas amorosas de pastores*³ y temerós dels cárrechs que se li podrian fer diu que *molts dels disfressats pastores ho eran sols en l' habit*,⁴ y fins en alguns llocs no s'escapan de sa crítica com en lo pasatge citat del «Quijote» y en la conversa entre Scipion y Berganza en que diu: *penso deu creure tothom que aquells llibres son cosas somniadas y ben escritas per l' entreteniment dels ociosos, y no veritat alguna.*»

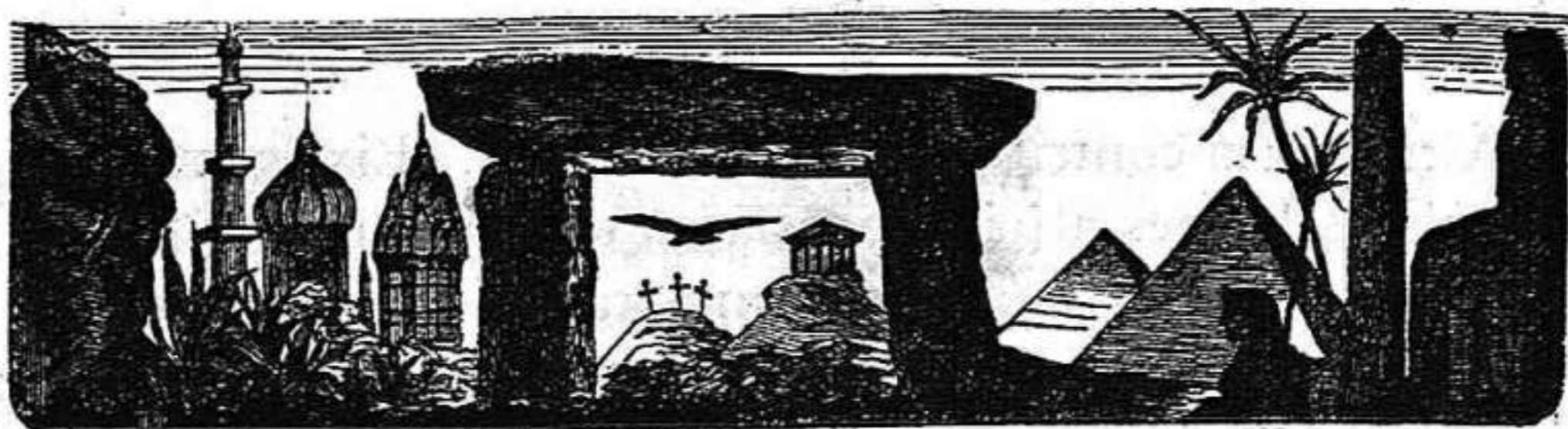
La novel·la pastoral no fou mes que un moment de descans entre la literatura caballeresca y la vinguda després; no fou mes que l' entreteniment dels erudits, jamay podia ser popular. Caygué perque no estava en consonancia ab las costums de l' época. La poesia pot sostenirse encar que sigui pura idealisació, mes la novel·la necessita retratar y pintar las costums, y la pastoral res fa de tot aixó, pot ser entreteniment d' una estona com los passats que 'l ciutadá dona 'ls dias de festa, però jamay un gènere literari de llarga duració que ompli ó marqui una época.

FRANCESCH RICMAR.

Barcelona 8 Abril 1878.

3 Prolech de la Galatea.

4 Id. id.

LA MORT DELS CRISTIANS

¡Cristhiani ad leones! ¡virgines ad lenonem!

I.

UN vell y un nin en la presò del Circo
Veuhen la llum de estrellas tremolosas
Besar lo Tíber, que, á la mar llençantse,
Enrera dexa los xiprers de Roma.

—Ja fina 'l matx, lo vell, mes que diu, pensa.

—Y en món jardí ja haurán florit las rosas,
Mormola 'l nin ploròs; una garlanda,
Avi, n' hauria fet ab las mes rojas.

La flor del ametller ja será á terra.—

Segueix lo nin diént. Y calla y plora.

L' esguarda 'l vell, y, ab sòn mantell cubrintse,
Mut, y trist, y eternit, lo cap acota.

—A lo niu que va ferse en la teulada

Ja l' oronel haurá tornat y ab joya

M' haurá cercat per l' hort, Avi, tornemhi

Que ja 'm crida piulant y l' estiu torna.

Alsat y aném; tanta foscor m' esglaya.
 Vull véure cel y camps, lo nin s' anyora.
 —¡May més, may més has de tornar á véurels!
 Lo vell plorant respon, y el nin sanglota.
 —Dígam, avi, ¿qu' he fet? May en la gabia
 He captivat crudel las aus gojosas,
 Ni may hi enterbolit la corrent pura
 Del riu que passa per lo llit de sorra.
 Dos cops á lo Sènyor de cel y terra
 Cada jorn he resat, y, dins la cova,
 La imatge de Jesus ab flors y brancas
 He guarnit sonriguent mes de cent voltas.
 ¿Quin crim castigas en ton fill? ¡Oh, avi!
 Lo nin per escoltarte s' agenolla.—
 —¡Roser de mon amor, lo trist vell crida,
 Ni l' ombra del pecat hi ha en ta memoria!
 Sonris, amors has dat sols á la terra
 Com obrintse las flors flayres li donan.
 No t' ha dampnat ton avi, fill de l' ánima,
 No; ton avi qu' un jorn, com la coloma
 De pau rebè Noé, joyos va rebre
 De genolls en sa llar, no tè mes gloria
 Ni mes amor, ni sol, que ta alegría,
 Ni mes ditxa, ni gotx que 'ls plers que gosas.—
 Besa á sòn avi 'l nin, y sa besada
 Pe 'l cor nafrat del vell, que lo dol ompla,
 Es com per la poncella fresca pluja
 Que las tancadas fullas mulla y obra.
 Axis s' obran los cors á la esperança,
 Que diu «espera» un bes al cor que plora.
 —No 't condemna ton avi, 'l vell murmura;
 Ell, com tu condemnat, no s' aconhorta.
 Ton crim es la virtut; la infamia, 'l jutge;
 La sentència, la mort; lo botxí, Roma.
 Tu pregas á Jesus y creus y esperas;
 Qui no espera, ni creu, la mort té dòna.

Joyós sonriu lo nin y al avi mira.
 —Benehume, li diu, y ohiu la nova
 Mes dolça que jo sè y al cor servava;
 Lo sol secret que 'n ma ecsistencia tota
 Dins mon pit he tingut, car es un somni
 Y l' he cregut, senyor, ilusió folla.—

Roma dorm, per lo cel roda la lluna,

Corra lo riu al mar cobert per l' ombra,
 Vincla 'l vent los xiprers, passan los núvols,
 Parla lo nin joyós, y el vell escolta.

II

Si fa temps qu' ha passat lo que vull dirvos,
 Avi, no ho sè. M' han dit que he vist deu voltas
 La lluna del estiu, mes á ma pensa
 Li sembla que vivia prop lo Gólgotha
 Fa molts anys, fa molts anys; potser es somni,
 Mes somni que món cor sempre recorda.
 Unas palmas remembro, una cabanya,
 De Desembre una nit humida y fosca,
 Y trepitx de cavalls, y un esclau mágo
 Que 'm diu:—¿Hont ha nascut lo rey dels homes?
 Després vetx á Betlem y anarhi 'm sembla
 Tot seguint una estrella llumenosa.
 Camino, 'l plor d' un nin sembla que 'm crida,
 Y en una estable vetx un nin que plora
 En bressolet textit de humida palla
 Bressat pe 'ls angels, rodejat de gloria.

Després passen los anys, lo desert miro,
 Y d' estiu en la tarde xafagosa,
 Altre cop vetx al nin; fugen sos pares,
 Y, tremolant de por, sa mare 'l porta.

Del temple de Salem vetx las pilastras,
 Los doctors aplegats, una veu sona,
 Y 'l nin, lo matex nin, la lley esplica,
 Y callan sacerdots y 'l poble escolta.

Després passen los anys y un jorn de festa.
 Sembla qu' en lo portal celebra 'l poble;
 Palmans y verts llores los infants duhen,
 ¡Hossana á lo Senyor! cridan las donas,
 Y á lo Mesías vetx; es lo nin, avi,
 Lo nin que varetx véurer en nit fosca
 En bressolet textit de humida palla,
 Bressat pe 'ls ángels, rodejat de gloria.—

De púrpura en lo llit gemega 'l César,

Vetlla un pretoriá devant la porta
 Pensant quant li ha de dar qui 'l ceptre vulla,
 Corra 'l Tíber al mar, la mar udola,
 Vincla lo vent de los xiprers las branca,
 Parla gojós lò nin, y 'l vell escolta.

—Després per Israel la Pasqua arriba;
 La sanch del blanch anyell en la llar corre
 Y lo Mesías entre 'ls dotze apóstols
 Vetx, avi de mon cor, en la memoria.
 «Lo pa de vida, diu, als homes dono;
 «Bebeu, esta es ma sanch, que ja afanyosa
 «Véurem llançar la humanitat espera
 «Com l' aygua espera 'l camp que lo sol torra.»
 ¡Ay avi de mon cor! sento que l' ánima
 S' ofega de dolor y 'l pit se m' obra.
 ¡Jo vatx véurer morir á lo Mesías!—

Y el nin al pit del vell lo cap acotxa.

Va fugint la foscor devant de l' auba,
 Donant flayres las flors sos cálzers obran,
 Sa llarga nit d' angoja fina 'l César,
 Esclava y gemegant desperta Roma,
 Del Tíber la corrent sembla de plata,
 Parla lo nin plorant, y 'l vell escolta.

—¡Jo vatx véurer morir á lo Mesías!
 Encara 'l clam de l' espinguet m' axorda;
 Encara del tabal lo remor fúnebre
 Dins de mon pit, avi del cor, ressona.
 «No ploreu sobre mi, deya lo mártir,
 «Donas, ploreu per la nissaga vostra
 «Y per valtras, qu' un jorn vindrá en que sían
 «Las que no tingan fills las mes ditxosas.»
 Tres cops en lo carrer de l' amargura
 Caigué al pes de la creu, y per tres voltas
 Vers al cel s' axecá sa dolsa ullada
 Misericordia demanant pe 'ls homes.
 Jo 'l seguia plorant y jo 'l sentía
 Demanant pe 'ls botxins misericordia.
 Després ja no 'l vegí, grossa gentada
 Va detenirme en la pendent del Gólgotha;
 Ab força pas m' obrí, foll vatx pujarne,
 Vatx véure los soldats, després la roba

Del mártir, vatx sentir damunt la fusta
 Los cops del mall, y un crit ¡un crit d'angoixa!...
 ¡Jo vaig véure morir á lo Mesías!—

Y, al ay que llança 'l nin, allá en la cova
 De la fonda vivaria, udol de fera
 Contesta retronant, y al Circo sona
 De la gentada que á las gradas puja
 Los cants y lo trepitx y la cridoria.

—Ja l' hora, diu lo vell, es arriuada.
 —De morir per Jesus ja ha arriuat l' hora,
 Respon le nin.—Resém, los dos murmuran
 Y en las humidias pedras s' agenollan.

Y resan ab amor per qui 'ls condemna;
 Vida demanan per qui mort los dona,
 Llum, per los cegos que dé llum los privan,
 Pe 'ls botxins sens pietat, misericordia.

—Senyor, Senyor, abdos plorant murmuran,
 Encara al mon no s' ha acabat ta obra;
 Encara hi ha qui 't nega, y falta encara
 Que patexin per tu los que t' adoran.
 Naltres, Senyor, que de la trista vida
 Som la exida del sol y roja posta,
 Dampnats som per crudel, igual sentencia
 Qu' avuy, Senyor, al món pietat no trovan
 Ni 'ls cabells blanchs del vell, ni la sagrada
 Inocencia del nin, encisadora.
 Rebnos al cel, car vers lo cel fem via
 Y en l' hora de la mort, Verge piadosa,
 Ajuda als pecadórs fent que il-lumine
 Als que resan humils un ratx de gloria.

Y un ratx de sol damunt del front dels mártirs
 Cau brillejánt y bell desde la porta
 Qu' obra pas als soldáts, quan d' un mercuri
 Se sent la veu cridar:—¡Cristians, ja es hora!

FREDERICH SOLER.

CAMINADA

PER la diada de Sant Joan
vam fer bella caminada
baxant á veure 'l mercat
de la vila de la plana.

En un mateix animal
muntats tots dosets, semblavam
dos nuyis de per 'quets vols
quan sen van á fé' esposalles.

Darrera nostre venian
fent una alegre collada,
los teus pares y parents
que reyan y bromejavan.

Feya un sol abrusador,
com un raig de tes mirades,
y ab son escalf encenia
la vermelló de tes galtes.

De ta boca d' atmetlló
jo 'n cullía les paraules,
les paraules que tu 'm deyas
¡que ben dites les trovava!

Trescavam per uns camins
tots omplerts de pins y mates,
y perque no 't fessen mal
jo les branques arrambava.

Si 'n vam passar de terrenys,
ara puja y ara baxa
tossas, sarlets y pujals,
comallars, torrents y marjes.

Obrint tos brassos molsuts
quan venia una baxada
te m' agafavas ben fort
perque no poguesses caure.

Y si 'ns surtian pendants
llavors jo ab tu m' agafava,
d' alló per dins de ciutat
n' haurian dit abbrassades.

Que 'l nostre goig era plé
fins la sumera ho trovava;
per mes brida que li dessem
¡caminava ab una calma!

Les coses que 't vaig comptar
van ser moltes, mes encara
no 't vaig pugué di' 'l millor
perque 'l camí va acabarse.

A la vila vam entrar,
y la gent tota badava,
los fadrins fentse l' ullet
les xicotes aturantse.

Y de la gropa saltant
tu fujires ab ta mare,
y tots nos vam escampar
per lo mercat de la plassa.

De ton mas fins á la vila
hi posan quatre hores llargues;
jo no vaig tenir prou temps,
anant ab tu, per comptarles.

J. FRANQUESA Y GOMIS.

MISTERI DE DOLOR

A MON AMICH A. RIQUER

SOM al bo del hivern: som á Desembre;
quan l' abrich es buscat.
Una pluja menuda cau á gotas
tan fredas com lo glas.
Sostenint sas espatllas la llitera
hont s' arrup lo malalt,
pel carrer quatre *números* avansan,
silenciosos, al *pas*.
Ni son cap se belluga, ni sos llavis
s' obran... ¡y son companys!...
Y la pluja menuda cau á gotas
tan fredas com lo glas.
Una dona s' atura, contemplantlos.
¿Qué pensa? ¿qué voldrá?..
«Tinch un fill; té vint' anys!... Quant meu no sigas,
com aquest qu' han passat,
quántas voltas ¡pobret!... cridarás: «¡mare!...»
Y ningú 't responderá!...

JOAN PONS Y MASSAVEU.

BIBLIOGRAFIA

RICARDO WAGNER. ENSAYO BIOGRÁFICO-CRÍTICO POR
D. JOAQUIN MARSILLACH CON UN PRÓLOGO EPISTOLAR DEL
DR. D. JOSÉ DE LETAMENDI.—TEXIDÓ Y PARERA.—BAR-
CELONA.

Si 'ns atrevim á ocuparnos d' una obra de literatura musi-
cal sens possehir los coneixements especials indispensa-
bles, es d' una part perque lo llibre del Sr. Marsillach es-
tá escrit al alcans fins dels profans de l' Art, y d' altre
perque la creyém destinada á influir d' una manera poderosa en lo
perfeccionament de la música espanyola.

Es indubitable que fins fá poch, nostres compositors no havian
tingut mes modelos que 'ls italians, no arrivant sisquera á constituir
las pocas composicions espanyolas, varias d' ellas excel-lents, los
principis d' una veritable escola nacional, á pesar de que, un dels
mes essencials caràcters del Art es que respongui á las aspiracions
del poble hont floreig. Tal observació nos ha sugerit immediatament
la lectura de l' obreta del Sr. Marsillach, y sobre tot las paraulas
que Wagner dedica á son novell autor. Si lo gran mestre alemany
ha arribat á tal alsada en sas sorprendentas creacions, déuse, no sol-
sament á son indisputable mérit, sino també á que s' ha inspirat en
los recorts del colosal Beethoven y en las llegendarias tradicions de
sa patria.

L' amor y l' acertat conreu de l' Art nacional es, en nostre con-
cepte, lo primer fruyt que pot produhir lo notable trevall que 'ns
ocupa.

Mes nostre amich profundisa molt més en sas investigacions, y
partint de legítims principis estétichs-musicals, fá en eloquents pá-
ginas la historia de la lluyta que lo gran compositor alemany degué
sostenir ab la rutina y las preocupacions de la decadent escola ita-
liana y ab las indignitats de una part de la crítica francesa y resse-
nya luego los triunfos que á costa de innombrables amarguras y

disgustos ha lograt obtenir en Alemanya fins acabá per veurer realisat á Bayreuth lo somni daurat de sa vida, la representació de la grandiosa trilogía *Der Ring des Nibelungen* (*L'Anell del Nibelung*).

Despres d' eixa curiosa biografía, lo Sr. Marsillach estudia lo poema musical, no diferent en sa essencia del drama literari, deduhint de sas atinadas observacions, que ningú títxaria ab fonament de imparcials, que «tota la reforma wagneriana del poema s' ha reduit á dos cosas: elevarlo, ans de tot, del abandono en que jeya á la categoría que per sa importancia mereix, per medi de la sublimació del assumpto y dels personatjes; més brèu: buscar un argument *que valgue la pena de ser cantat*; y en segon lloch, procurar que l' espectador s' interessi, arrivi á identificarse ab lo poema fent que l' acció del mateix sigui *una veritat*.»

Reformat lo poema, 's proposá Wagner reformar la música. Com fá observar molt bé lo Sr. Marsillach, lo predomini absolut de la melodía, que caracteriza á la escola italiana, «la feu incorrer en pobresa, en vera miseria armónica é instrumental.» Funestos resultats produhí en l' Art eix exclusivisme, y per mostra, es interessant lo quadro que pinta ab destra ma l' autor del llibre que 'ns ocupa y que copiarém á fi de que nostres lectors formin judici de son estil xispejant y de sa fina sátira: «Entónces tiene que ver el tenor malferido en medio de la escena, rodeado de los coros tan impasibles como si tal cosa. El cuitado, que no acaba de morirse nunca, se incorpora trabajosamente y apoyando la siniestra mano en el suelo y agitando con la diestra el inevitable pañuelo, entona una larga melodía (final por supuesto), que siempre es de un efecto sorprendente. Llega un momento (de rigor en este género de agonías), en que el personaje, reanimándose de súbito, se endereza y se adelanta á grandes trancos hasta la concha del apuntador, hasta canta más fuerte que nunca, pero ved ahí que cuando todo el mundo está consentido de que aquello no fué mas que un vahido, vuelve á caer; mas no todavía para morirse definitivamente, puesto que no se lo consiente una escuela que quiere melodía á todo trance, sino para hacer una pausa de cortesía á fin de que los coros puedan manifestar su consternacion. Vuelve luego el tenor á repetir la misma melodía, levántase de nuevo para hacer cuatro encomiendas al padre y á la novia y arrojar media docena de maldiciones al rival ó al tutor, y despues de echar el resto en suspiros, calderones y hasta *bemoles* (el calderon final es singularmente arrebatador,) exclama para mayor claridad «*io moro!*», y ahora sí que espira por un motivo estético muy laudable, para no aburrir al público. La tiple cae desmayada en un sitial que la *casualidad* puso previsorá á su espalda; los coros dicen cuatro cosas, la orquesta ejecuta los consabidos acordes *para que caiga el telon*, y el público se retira tan satisfecho de poder llegar á casa tarareando la estupenda aria final.»

Després del *capítol de cárrechs* á la escola italiana, exposa l' autor los principis de la reforma intentada per Wagner. «La música déu adaptarse á la forma poética y no la forma poética á la música», ha dit l' autor del *Lohengrin*; y eixa ha estat la base cardinal de son criteri estétich. Pero amés, lo gran mestre reforma la orquesta fent-li dir tot lo que la paraula no pot ó no déu expressar, lliura á la melodia de las formas convencionales y rancias de la escola italiana fentla seguir lo tumultuós é inquiet curs del llenguatge y de las humanas passions, y dona finalment al chor la importancia que tingué ja en la tragedia grega, fentlo ser expressió de la véu de la opinió pública.

No volém entrar en mes detalls, perque 'ns allunyariam de nostre objecte, y anyadirém tan sols que dos autógrafos escrits expressament per Wagner per eixa obra y fidelment reproduits, la vista y plano del teatre de Bayreuth y lo retrato de Wagner, fan més interessant si cab un trevall que, los que comensin á llegir, estém segurs que no 'l deixarán fins á la darrera página.

Per acabar reproduhirém las següents paraulas del profundo é interessant prólech epistolar del Dr. Letamendi en lo qual se va deduhint filosóficament tota la reforma wagneriana; paraulas que son lo més acabat elogi y lo mes exacte judici del *Ensaig* sobre Ricardo Wagner, y que conservarém en castellá per no desfigurarlas. «Creo que eres el primero—diu al Sr. Marsillach l' entés philosoph de Barcelona—que en España da formalmente á conocer el ideal de Wagner, la índole de su genio, el carácter de su personalidad, la historia de sus luchas y el fiel retrato de sus mecanismos. Los artículos amenos y eruditos, publicados hasta hoy en nuestras revistas literarias, han servido tan sólo como *hors d'œuvre*, ó rabanitos y anchoas para despertarle al público el apetito de un estudio de fondo como el tuyo. Opino que, en el juicio de las demasías de la escuela italiana y en los barruntos de los límites del wagnerismo, es muy difícil te supere en serenidad y madurez de apreciaciones, á pesar de tus pocos años, ningun escritor encanecido en la crítica, ni músico alguno avejentado en el *cémbalo*.»

FRANCISCO DE P. MASFERRER.

Vich 7 d' Abril de 1878.

CERTÁMENS LITERARI Y MUSICAL

PROMOGUTS PER LA SOCIETAT DE LAS LENGUAS ROMÁNICAS

Per motiu de las *Festas llatinas* que se celebrarán á Montpellier en los días del 22 al 27 del próxim Maig, serán adjudicats los premis del Concurs filològich y literari, qual programa publicá LA RENAIXENSA, en 15 abril de 1876. Pera aténdre á la direcció de tals festivitats, se ha nombrat

una comissió composta de: Mr. Cárlos de Tourtoulon, *president*; Mrs. Lluís Faliés, Lleó Marés, Ernest Michel y Cárlos Revillont, *vice-presidents*; Mr. B. Cantagrel, *tresorer*, y Mr. Alfons Roque-Ferrier, *secretari*.

Además esta comissió ha últimament acordat las condiciones del programa d' un *Concurs d' arqueología y de crítica musical*, pera adjudicar, durant las indicadas festas, 4 premis als millors treballs que 's presentin sobre los temas següents:

I. Una triada colecció de cants populars comuns al baix Languedoch, á Catalunya y á las illas Balears, donant junt ab lo text y la tonada del baix-languedoch, lo text y la tonada catalana, aixís com las principals variants.

II. Una triada colecció de cants populars dels pobles de rassa llatina, tenint com l' *Escriveta* ó la *Pourcaironna* en lo migdia de Fransa, algun interés históric ó nacional. Aquest aplech, necessàriament reduhit, será acompanyat de las principals variants del text y de la música.

III. Una colecció també triada de pessas de música inédita, de qualsevol género que sia, perteneixent al migdia de Fransa per son origen y anteriors al segle xvii.

IV. Un estudi sobre las tonadas de música: *Ai un ped que me don* (*Compagnons de Lezignan*), *La Giroundela canta, etc.*, indicadas en lo comensament de las coblas de l' *Opera de Frontignan*, ¹ de l' *Opera d' Aubais*, ² del *Trésor de Substantion* ³ y de las obras del teatre de Beziers ⁴ y de Tolosa dels segles xvii y xviii. L' autor d' aquest estudi haurá també d' examinar si los poetas del teatre de Beziers se han servit alguna vegada en sas comedias dels fragments dels verdaders cants populars.

Los manuscrits concurrents á abdos certámens, haurán de dirigir-se al Sr. Alfons Roque-Ferrier, com á secretari de dita comissió de las *Festas llatinas* y de la *Societat de las llenguas románicas*, ó bé al Sr. Vincent, secretari de la comissió musical de ditas festas, avans del dia 10 del próxim mes de Maig, terme improrogable, exceptuats empero los treballs filològichs y las composicions qu' obten al *Cant del llatí* qual presentació haurá de verificarse avans del dia 1.er del mateix mes.

¹ Opera en languedoch de Nicolas Fizes, estampada per Lleó Gaudir en la *Revue de langues romanes* y tirada apart baix aquest titol: *L' Opera de Frountignan, obra galoya, acoumpagnada de decouratieons de théâtre e de symphonias escarabilladas* (1679), publié d' après un ancien ms. inedit et suivi de quelques autres poésies patoises, également inédites, du meme auteur; Montpellier, Sèguin, in-8.º 120 pgs.

² y ³ *Operas-vaudevilles de l' abbé Favre*.

⁴ Han sigut publicadas en lo *Boleti de la Societat arqueològica de Beziers* (1844 y següents).

CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

COMPOSICIONS REBUDAS EN SECRETARIA

DESDE 'L 30 DE MARS AL 1 DE ABRIL

123. La mort. *Ja pots fer via!*—124. Mon darrer sol. *Ell es lo rey del dia.*—125. Ma inspiració. *Mas tu ploras mas tu ploras de mes espay desitjos.* M. V. AMER.—126. La flor del cor meu. *Aurora del amor.*—127. Cuadro históric-crític del Teatre Catalá. *Putg parla catalá Deu li dó gloria.*—128. Jesu Christ á la agonía. *Pare perdona's que no saben lo que fan.* JESU CHRIST.—129. Al peu de la fossa. *Qui t' ha vist y 't veu!*—130. Lo bes de l' orfaneta. *Jo vull darte una corona com cap reina hage dut may.*—131. La Mercé de Bellamata (Prosa). *Renunciant á la naturalesa imaginaria resolguí pintar la primavera segons lo cor, etc.*—132. Lo xiprer. *¡Dios mio, que solos se quedan los muertos!* BECQUER.—133. Sodoma. *Ira Dei.*—134. Lo Criat major. *Per molts anys, senyora nubia, -com vostre criat ma-naume.*—135. Lo pas del Mar Roig. *El Señor reinará eternamente y más allá.* EL EXODO, c. xv, v. 18.—136. Jericóh. *Y digueren al capdill: Deu nos fa mercé d' eixa terra etc.* JOSUÉ, c. 3, v. 24.—137. Un ball de figueral. *Bergantells, cap á la plassa-falta gent y fora son! etc.* R. PICÓ.—138. Guttemberg. *Fiat lux.*—139. En Jaume d' Urgell. *Tout est perdu hors l' honneur.*—140. La comptesa Mahalta. *Presagis.*—141. A Lleyda.—142. La Comptesa Peronella. *Llegan á un pueblo.*—143. La tornada á la Patria.—144. Vida per vida. *A mort*—145. Oh Patria! *Cain ¿qué has fet de ton germá?*—146. Lo condemnat. *Maledictis eris super terram.* GENESIS.—147. Planys. *Ay! quánt trist es l' esser cego.*—148. Nit de Sant Joan. *Noche magnífica-noche sin par.* CLAVÉ.—149. La ganiveta. *Te fassien passá pèr morto, -mai, encaro as la man forto etc.* VÍCTOR BAEAGUER.—150. Atila. *Darrera nit.*—151. Fábulas. *Se qu' es lo menys cultivat-la fábula catalana etc.*—152. Lo pacte fatal. *Venjansa!*—153. Wifredo lo Pilós.—154. Independencia Patria. *Cant del Llatí.*—155. La veu de las tombas. *Fides.*—156.—La cançó del treball. *Cantémla.*—157. A mon Deu. *Crech en Deu; am á Deu; esper en*

Deu.—158. La cançó del amor. *¡Oiula!*—159. Penediment. *Crech en Deu; am á Deu; esper en Deu.* ***—160. Plany. *Virtus.*—161. Al mellor Rey. *Auba de Patria.*—162. Afligiment (Prosa). *Costums del Camp.*—163. Lo primer somni. *Descansa; y que tu reposo,-tus sueños, tu amable vida, etc.* MELENDEZ.—164. Fe. *Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum...* NOU TESTAMENT. S. MATEU, c. XVIII, v. 15.—165. Judith. *Da mihi in animo constantiam, ut contemnam illum; etc.* C. IX DEL LLIBRE DE JUDITH, v. 14.—166. Escévola. *Patria.*—167. Epístola. *Escoltin.*—168. Reculliment. *Hubo una edad dichosa -en que el roce del aura pesagera, etc.* JOSEFA MASANÉS.—169. Anyoransa. *...y con libre alvedrió-lloro el ageno mal y canto el mio.* LOPE DE VEGA.—170. La flor del Barranch. *Creu y espera.*—171. Sota d' una ombra. *¡Quina delicia!*—172. Llohansa. *Piérdese en ella el pensamiento altivo, etc.* DERZHAVIN.—173. La cansó del segador. *Catalunya.*—174. Lo 7 de Desembre de 1642.—175. Flor de romaní. *Si credi aquesto fior-il fiore dell' amor.*—176. La veu de la Campana. *Patria, Fides, Amor.*—177. Ascolta. *Ay yo t' estimo-com lo vellet etc.* CLAVÉ.—178. En la nit de bodas. *La vergüenza no engendra el heroismo.*—179. Las dos ollas. *Sistema novell.*—180. La Ciutat nova. *Li diuhen l' Ensanche!*—181. Sonets. *Ab lo qu' ara jo t' dich lo cor desperta-y en l' amor y en lo be cerca alegrías.* F. SOLER.—182. L' oy del jueu. *Campi qui puga.*—183. Embarcament del exércit catalá per' la Conquista de Mallorca. *Nos anam en est viatge en nom de Deu.* CRÓNICA DEL REY EN JAUME.—184. L' ençatall *¡Quién dudará!*—185. Joguina. *Lardiacha cuydaua esser elet á bisbe.* RAMON LULL.—186. El dia del amor. *Tot s' acaba sino l' amor de Deu.* PROVERBI MENORQUÍ.—187. Lo pensament y la veritat. *Ver amor.*—188. La mort del Just. *Bienaventurados los muertos, que mueren en el Señor.* APOCALIPSIS, cap. 14, v. 13.—189. Lluyta de Braus. *La patria es forta.* CLAVÉ.—190. Girona. *Semper semperque.*—191. Alí Mustafá. *Salve, Mahomet.*—192. Lo primer bes. *Li diuhen la flor del lliri-de tan bonica com es.*—193. Judith. *Et factum est cum audisset hæc verba Judith vidua.*—194. Cansó d' amor. *Una cansoneta nova-be la sentireu cantar.* F. P. BRIZ.—195. L' Aubat. *La libertad de los pueblos está en su instruccion.* CASTELAR.—196. La Reyna Blanca. *Oh raig fidel!*—197. Sed de justicia. *Sursum corda.*—199. A una Rosa. *Sense espinas.*—199. Lo Poeta. *Fe y esperanza.*—200. La Caritat. *Que vinguen per élls guardada-tinch part de mes provisions, etc.* P. DE A. PENYA.—201. L' últim Requesens. *Lo cant de la forca.*—202. La tristesa. *Antes que todo soy español.* CASTELAR.—203. Ursula. *Qué hi ha com l' amor?...*—204. La reyna mare. *Su corona os ceñireis etc.* ZORRILLA.—205. Lo llibre. *Y avuy es avuy y no 'l temps dels romans.*—206. Lo riu. *Avall!*—207. Los quatre vents de la vida. *Mort es vida.*—208. A una nina. *Ton cap es foch, mes ton cor es gl'is.*—209. Lo pastor y la serp.

Obra l' ull.—210. Somatent de Catalunya. *El respetar y hacer respetar las leyes etc.*—211. A la Primpcesa Ratazzi. *Gloria y honor.*—212. Esperança. *Les comes en flors esclatan-esclatan en flors els prats, etc.* M. AGUILÓ.—213. La ma del temps. *Todo en el mundo para mí acabó.*—214. La creu del terme. *Sempre hi reposo.*—215. Dupte. *Pobreta!*—216. Sempre. *Infinit.*—217. A una flor marsida. *Hojas del árbol caidas.*—218. A Wagner. *Fille de la douleur armonie! armonie!* A. MUSSET.—219. La Revolució. *La sociedad cuenta sus glorias por movimientos.*—220. La Pubilleta (Prosa). *No, non vedrete mai-cambiar gl' affetti miei, etc.* METASTASIO.—221. César. *Tu quoque filius!*—222. La filla del Veguer. *Voilà!*—223. Lo geni. *Fol-lía.*—224. L' ossamenta. *Sic transit gloria mundi.*—225. Cansó á la Verge. *Auba jausent, claretat sens foscó.* VIROLAY DE MONTSERAT.—226. L' àngel caygut. *Non servian.*—227. La flor del cementiri. *Anyoransa.*—228. Lo bell. *Lo bell, segons l' Aquiní, -es un raig del verb diví.* D' AUTOR ANÓNIM.—229. Alsat, Llatzer! *Prodigi.*—230. Tardor. *L' amor no envelleix may.*—231. Cansó del trevall. *Qui no trevalla no menja.*—232. La Presa de Ilerda. *Ilitzurda.*—233. Eternitat. *Spes.*—234. A una nina. *Que n' ets de bufona!*—235. Lo parlament de Caspe. *San Vicens Ferrer.*—236. La presa de Lareda. *En vano esta ciudad se defendió.* A. VIDAL Y DONINGO.—237. La Mició del progrés. *Lo bon cultiu de la literatura y l' alé del progrés.*—238. Cansó del treball. *De tu sudor comerás el pan.* DIOS.—239.—Catalunya á Orient. *Cendra que fou Leónidas, etc.*—240. Lo matí. *De bon matí-canta lo gall.* CLAVÉ.—241. A una fossa. *Misteri.*—242. Al Rey En Jaume primer. *Pochs com ell.*—243. Lo trevall. *Ell es d' una opinió-que diu que no pararé etc.* C. ALTADILL.—244. Insomni. *¿Por qué volveis á la memoria mia-tristes recuerdos del placer perdido?*—245. Lo darrer jorn de Patria. 1714.—246. Egloga. *Fué un dia muy señalado en nuestra vida, etc.* PASTOR DIAZ.—247. Lo meu jorn. *Especto.*—248. Rondalla de lo senyor Rey en Pere. *Una vegada era un rey.*—249. Neguitejantse. *Dol.*—250. A Penélope.—251. L' artista... *Donatello, -es dels de primo cartello.*—252. Lo pregó. *Via, sus!*—253. Cansó del Treball. *Si la vida n' es amarga-lo treball la fa millor.*—254. La serena. *Amor d' abisme que m' atraus y afollas.****—255. Primavera d' amor. *Tot vol comensar.*—256. Nit d' amor. *Escena íntima.*—257. Lo bon hereu. *Visquem y Vegem.*—258. La conversió de Sant Pau. *Ego sum vita, veritas et via.* J. C.—259. Soletat. *Stabat Mater Dolorosa juxta crucem lacrimosa.*—260. La Poesía. *Doll d' amor.*

Lo que 's fa públich per coneixement dels interessats.—P. A. del C.—ANGEL GUIMERÁ, secretari.

NOVAS

o Sr. Giné y Partegás ha tingut la amabilitat de remetre's lo discurs últimament llegit en la abertura de la Academia de Medicina y Cirugía baix lo títol de «Ensayo teórico-práctico sobre la homología y heterología frenopáticas ó sean semejanzas y diferencias entre los procesos de la razon y de la sinrazon.»

Lo discurs está escrit ab elegancia d' estil y revela lo gran número de coneixements que posseeix l' ilustrat director del manicomi *Nova-Belen*.

La Secció de Lletres de l' Associació Catalanista d' Excursions científicas, celebrá sessió lo divendres últim en la que 'l Sr. Riera y Bertran llegí 'l trevall històrich premiat en lo certámen de Valencia: lo Sr. Gallard una coleccioneta d' *Intimas* titolada: *Del cap al cor*, y lo Sr. Manel Pau doná compte d' una obreta sumament curiosa titolada: *Barcelona en la mano*, impresa en 1778.

Segons tenim entés l' Associació Catalanista, qu' al declarar-se en liquidació la Societat literaria *La Jove Catalunya* s' encarregá de la festa qu' anyalment donava esta en honra als autors premiats en lo certámen dels «Jochs Florals,» se prepara pera que la d' enguany no desmereixi de las anteriors que tant bè deixaren sentat son nom.

Inseguint també la costum establerta de regalar á las senyoretas qu' á tal festa concorren, un tomet de poesías, está reunint las firmas de nostres mes acreditats poetas.

En una de las sessions que la Secció de Literatura de *El Ateneo de Valencia* ha celebrat últimament, lo Sr. Llorente consigná lo fet de la enérgica vitalitat de la poesia catalana, y va dir que en est moment hi ha mes poesia en los nous trobadors llemosins que en los poetas lírichs que escriuen en castellá, diguent que aixó es degut á

que 'ls primers beuen en la pura font del sentiment, de las tradicions patrias, de lo que queda encara de la fe religiosa, del amor sensiblement expressat, de la naturalesa ingénuament contemplada, condicions totas que solen faltar en la literatura de album y de saló á que han vingut á parar la lírica que ilustraren Herrera y Rioja, Quintana y Espronceda.

Véginse las bases del certámen literari obert per lo CENTRO GRA-CIENSE:

Lliri de plata, á la millor poesia á la Pátria.

Lliri de plata y or, á la millor poesia moral ó religiosa.

Flor natural, á la que 'l Jurat crega més digne sobre tema libre.

Ploma de plata, á la millor Cansó al treball.

Pensament d' or y plata, á la mellor Elegía.

Las composicions s' enviarán al carrer Major, núm. 27, pis 1.er, Gfacia, fins lo dia 10 del próxim Maig, de la manera que s' usa en altres certámens.

Componen lo Jurat calificador D. Clement Cuspinera, D. Anton Jordana, D. Francisco Puigener, D. Joseph Barrufet, D. Artur Jolis, D. Jaume Gres y D. Francisco Catarineu.

Lo Jurat literari del *Certámen Clavé* ha pronunciat lo següent fallo:

Premi: *La Festa major*, y primer y segon accéssit respectivament *Lo molí y Ball de rams*.

La *Revista de llengüas románicas* ha publicat en l' últim número una bellíssima poesia de D. Francesch Ubach y Vinyeta, titulada: *A trench d' auba*.

Lo Sr. D. Manel Milá y Fontanals, acaba de publicar en la *Revue des langues romanes* (núm. 2 de 1878), y ab lo títol de *Poëtes lyriques catalans* un treball de gran interés pera la literatura catalana. Tal es, l' anállisis per index dels quatre cansoners del segle xv que posseheix manuscrits lo Sr. D. Mariano Aguiló y Fuster, en sa riquíssima biblioteca, y procedeixen de la del Sr. Vega y Senmanat de Cervera, qual index ha ampliat ab una colecció de 12 composicions en vers y extretas dels mateixos cansoners, fins ara inéditas y de diferents autors. Entre aquestos son de notar En Jaume March un dels fundadors del Consistori del Gay saber de Barcelona, y N' Andreu Febrer lo traductor del Dant. Estudis com lo que 'ns ocupa, nos causan gran satisfacció, empero nostre desitj fora véurels publicats en nostra pátria, avans qu' en las revistas estrangeras.

S' ha comensat á imprimir y aviat veurá la llum pública una nova obra de D. Joaquim Riera y Bertran que la constituirán una série de quadros de la vida pagesa, escrits ab la galanura d' estil que tant caracteriza al nomenat escriptor.

L' «Associació Catalanista de excursions científicas» ha enviat á la Exposició de Paris quatre quadros, contenint lo reglament original y traduhit al francés y al inglés, una resenya histórica dels fets mes culminants de la societat, la llista general de socis, y una colecció composta per algunas vistas heliográficas tretas en las excursions y un bon nombre de croquis fets per los socis Fiter, Canibell,

Mari, Gibert, Arabia y Matarrodona. La traducció del reglament va esser confiada al Secretari de la secció literaria En Ramon Arabia y Solanas, y la part caligráfica als Srs. Ambrós (Marsal) y Arnet.

Recomaném als ayments de nostra literatura, la obra que ab tanta acceptació se publica en esta capital ab lo titol de *Mil y un epigramas catalans*, de la que n' hem rebut ja sis quaderns que contenen un número regular de epígramas inédits dels principals autors y retratos dels Srs. Soler, Baldoví y Llombart. Se repartirá als suscriptors en un dels últims quaderns una portada ab lo retrato del célebre Rector de Vallfogona, que dibuixa lo Sr. Apeles Mestres.

Lo dia 5 del corrent s' estrená en lo Teatre Catalá lo nou drama de D. Joseph Feliu y Codina titolat *Lo Rabadá*. L'obra ha obtingut un éxit satisfactori, essent cridat l' autor á la escena, aixís en la nit del estreno com en las representacions succesivas. En lo número vinent nos ocuparem mes extensament de la obra en la secció respectiva.

Ha arribat á esta ciutat D. Joseph Lluís Pons, president del Consistori del Jochs Florals de Barcelona.

S' ha posat á la venda lo drama de D. Francesch Ubach y Vinyeta *La ma freda* de que 'ns ocuparem en lo número passat.

Está pròxim á sortir un setmanari catalá que veurá la llum cada dijous y que durá per títol *L' escolá major*. La ilustració queda á càrrech d' un dels mes acreditats dibuixants de Barcelona.

S' ha posat á la venda una traducció en vers castellá del poema *La Atlántida* feta per D. Joseph Maria de Despujol. Nos ha sorprés la seva publicació tota vegada que havent sigut l' obra premiada en los Jochs Florals será esta obra fins al mes de Maig propietat del Consistori.

Lo Sr. Verdaguer está imprimint pera dar á llum en temps legal dit poema acompanyat de la traducció que te feta D. Melcior de Palau.

Las personas que forman lo jurat qu' ha de dar dictámen sobre 'ls travalls qu' obten als premis que ofereix la Societat *L' Aranya* son: D. Frederich Soler, D. Francesch Pelay Briz, D. Eduart Aulés, D. Francisco Manel Pau, D. Joseph Oriol Molgosa, y D. Conrat Roure. Dintre breus dias se publicarà 'l cartell.

Lo mestre Pedrell ha sigut honrat ab la direcció musical de las festas que 's prepara á celebrar la Societat de Llenguas románicas á Montpeller, havent compost per ellas una sinfonia á gran orquesta sobre motius populars catalans; una marxa pera la coronació del poeta Frederich Mistral, y una gran cantata titolada *La cansó del llatí*.

Acaba d' estrenarse en lo Gran Teatre del Liceo una ópera titulada *Constanza* deguda al músich catalá D. Antoni Nicolau.

Contínua sortint ab major éxit cada dia lo setmanari catalá *Lo Nunci*. En lo núm. 27 que hem rebut últimament se publica un ar-

ticle titolat *Un recort á Padró* acompanyat d' un dibuix alegórich en que hi destaca lo retrato del malaguanyat dibuixant.

En lo próxim número repartirém una lámina heliogràfica copia de una *Marina* del reputat pintor D. Modest Urgell.

Pera posar en la escena del Teatre Catalá lo próxim ivern escriuhen en col·laboració un drama histórich los mestres en Gay Saber D. Frederich Soler y D. Francesch Pelay Briz.

L' il·lustrat Director del Archiu de la Corona d' Aragó, D. Manuel de Bofarull y de Sartorio, ha sigut honrat per lo Rey italiá ab la creu d' oficial de la Corona d' Italia, distinció que te ben merescut son talent con escriptor y sa laboriositat com Arxiver. Llástima gran empero que 'ls estrangers hagian de premiar nostras notabilitats.

Continúa sortint ab creixent éxit cada dia, lo periódich quinzenal *L' Art del Pagés*. En los últims números hi hem vist publicadas unas notables cartas sobre un projecte de ferro-carril del Vallés, que deu cridar l' atenció per ser de grans conseqüencies per la comarca mentada.

SUMARI

***	La Academia catalana.	273
ISIDRO REVENTÓS.	Catalanisme.	277
J. MARTÍ Y FOLGUERA.	Notas sobre l' origen y formació de las Municipalitats.	281
ANTONI VILANOVA.. . . .	Exposició de pinturas á Ma- drid.. . . .	285
FRANCESCH RICMAR.	La Novela.	289
FREDERICH SOLER.. . . .	La mort dels cristians.	294
J. FRANQUESA Y GOMIS.. . . .	Caminada.	299
J. PONS Y MASSAVEU.. . . .	Misteri de dolor.	301
FRANCISCO MASFERRER.	Bibliografía.	302
	Id.	304
	Consistori dels Jochs Florals de Barcelona.. . . .	306
	NOVAS.. . . .	309
	LLIBRE DE COSES ASSENYALADES (folletí.)	